

**Belediye ile kooperatif arasında yolcu taşımacılığında kullanılan elektronik kartlarda/biletlerde belge düzeni ile kooperatifle, uyelerce akaryakıt alınan anlaşmalı istasyon arasında belge düzeni hk.**

|                   |                                      |
|-------------------|--------------------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                               |
| <b>Kanun</b>      | VERGİ USUL KANUNU                    |
| <b>Özelge no</b>  | 53445970-105[2017/27-09-485]-E.36263 |
| <b>Tarih</b>      | 01.04.2019                           |

**T.C.**

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**

**Manisa Vergi Dairesi Başkanlığı**

**Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü**

Sayı : 53445970-105[2017/27-09-485]-E.36263

01.04.2019

Konu : Belge Düzeni

Başkanlığımıza verilen ilgi (a)'da kayıtlı özelge talep formu ile ek olarak verilen ilgi (b)'de kayıtlı dilekçenizde;

- Üyelerinize gelir elde etmek amacıyla kurulan Kooperatifinizin 31 üyesi bulunduğu, araçların üyelerinize ait olduğu, üyelerin herbirinin mükellefiyetinin bulunduğu, üyelerinizin Büyükşehir Belediyesi Ulaştırma

Dairesi Başkanlığı tarafından uygulamaya konulan elektronik bilet ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunduğu, elektronik biletlerin ... tarafından halka elektronik olarak verilen kartlara yüklendiği, bilet bedelinin tahsilatına ...'ın aracılık ettiği, ... ile Kooperatifiniz üyeleri arasında yapılan sözleşme gereği ... tarafından tahsil edilen bedellerin %5 (KDV dahil ) komisyon bedeli düşüldükten sonra kalan net bedelin ertesi gün Kooperatifinizin havuz hesabına yatırıldığı, ... tarafından tahsil edilen %5 komisyon bedelinin Kooperatifiniz adına fatura edildiği, ödenen komisyon bedelinin araç sayısına göre eşit miktarda bölünerek üyelerinize fatura ettiğiniz, kooperatifinizin havuz hesabına yatırılan net tutarın 15 günlük süreler içinde kooperatif üyeleri adına eşit olarak yatırıldığı, üyelerin bu geliri kooperatif olarak değil günlük hasılat olarak fatura ettiği,

- Kooperatif üyelerinin aynı akaryakıt istasyonundan akaryakıt alımı yaptığı, akaryakıt istasyonu ile kooperatifiniz arasında yapılan anlaşma sonucu araçların aldığı toplam akaryakıt tutarını 15 günde bir kooperatifinize bildirdiği, bu tutarın (KDV dahil) %3,5 kısmı düşülerek kooperatifiniz havuz hesabından akaryakıt istasyonu hesabına yatırıldığı, %3,5 tutarındaki kooperatifinize gelir olarak kalan tutar için akaryakıt istasyonu adına kooperatifinizce fatura düzenlendiği

belirtilerek, söz konusu durumların belge düzeni yönünden konunun değerlendirilerek bilgi verilmesi talep edilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, "*Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.*",

- 229 uncu maddesinde, "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

- (231/5) maddesinde, "*Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.*",

- 267 nci maddesinde, "*Emsal bedeli, gerçek bedeli olmayan, veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın, değerlendirme gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değerdir.*

..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Ayrıca, mezkûr Kanunun 232 nci maddesinde ise, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin, birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere ve vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunların da

fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Bunun yanı sıra, 382 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tabliğinin "2-Özel Kartlar Kullanılarak Yapılan Şehir İçi Yolcu Taşımacılığında Belge Düzeni" başlıklı bölümünde, "... Anlaşmalı yolcu taşıma işletmelerince verilen yolcu taşıma hizmetine ilişkin bedellerin özel kartlarla ödenmesinde aşağıda belirtilen şartlara uyulması kaydıyla, söz konusu hizmetin bu bölümde yapılan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Kartı satışa çıkaran firmalar ile bir banka arasında sistemdeki tüm parasal hareketlerin izlenmesi, kayıt altına alınması, gerçekleştirilecek hasılatın paylaşımının gösterilmesi ve rapor üretilmesi gibi hususları içeren ayrıntılı bir anlaşma yapılacaktır.

- Sözü edilen kartların satışı ve bu kartlara yükleme yapılması işlemleri, bu kartları çıkaran firmalarla anlaşmalı bayilerce gerçekleştirilecektir.

- Kartlara yapılacak yükleme işlemi, özel kartları çıkaran firmalar tarafından bayilere verilen özel cihazlar vasıtasıyla yapılacaktır.

- Söz konusu özel kartlar, anlaşmalı yolcu taşıma işletmelerine ait taşıtlarda bulunan cihazlar (validatör) vasıtasıyla, taşıma hizmetine ait bedelin ödenmesinde kullanılacaktır.

- Anlaşmalı yolcu taşıma işletmelerinin özel kart kullanılmak suretiyle ödenen yolcu taşıma hizmetlerine ilişkin bedeller ile özel kartları çıkaran firmalar ve bayilere ilişkin komisyon vb. hizmet bedellerinin dağıtımı, anlaşmalı banka vasıtasıyla yapılacaktır.

- Bu kartları çıkaran firmalar tarafından kurulacak ve anlaşma taraflarınca da (banka, bayi ve anlaşmalı yolcu taşıma işletmesi) kullanılacak sistem, kartların kullanımı ve taraflar arasındaki işlemlere ilişkin bilgilerin elektronik ortamda takibine imkan verecek özellikte olacaktır.

Yukarıda belirtilen şartları haiz olarak yürütülen şehir içi yolcu taşıma hizmetlerinde, söz konusu kartların anlaşmalı yolcu işletmelerine ait taşıtlarda kullanılmasına kadar olan aşamalarda, bankalarca bayilere yükleme hakkı verilmesi ve yolcuların ellerinde bulunan özel kartlara bayilerden yükleme yaptırımlarında henüz yolcu taşıma hizmeti gerçekleşmemiş olduğundan Vergi Usul Kanununda sayılan herhangi bir belgenin düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

Anlaşmalı yolcu taşıma işletmeleri tarafından, bedeli söz konusu kartlar kullanılmak suretiyle ödenmiş bulunan taşıma hizmetlerine ilişkin olarak, elektronik ortamda tutulan ve muhafaza edilen kayıtlara istinaden, gün sonunda "muhtelif müşteriler" ibareli bir fatura düzenlenecektir.

Diğer taraftan, bayilerce sunulan hizmet dolayısıyla özel kartları satışa sunan firmalardan; bu firmalarca da anlaşmalı yolcu işletmelerinden alınacak komisyon vb. bedeller için, hizmetin tamamlanmasından itibaren yedi günlük süre dahilinde fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

*Öte yandan, bayilerce müşterilere yükleme yapılması sırasında mali değeri olmayan bir belgenin müşteriye verilmesi mümkündür."* açıklamaları yer almaktadır.

Bu itibarla;

- ... tarafından Kooperatifinize, Kooperatifiniz tarafından da hakedişlerine göre otobüs işletmelerine aktarılan tutarlar için, bir mal teslimi veya hizmet ifası söz konusu olmadığından, vergi mevzuatına göre belge düzenlenmeyecektir.

- ... tarafından alınan komisyon bedelleri için adı geçen kurum tarafından Kooperatifiniz adına, Kooperatifinizin üyelerine sağlamış olduğu tahsilata aracılık işlemi nedeniyle hizmet verdiği her bir üye adına bu hizmetin emsal bedeli üzerinden tarafınızca üyeleriniz adına fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

- Otobüs işletmeleri, bedeli ön ödemeli kartlar kullanılmak suretiyle ödenen taşıma hizmetlerine ilişkin olarak, elektronik ortamda tutulan ve muhafaza edilen kayıtlara istinaden, gün sonunda "muhtelif müşteriler" ibareli bir fatura düzenleyecek olup bu faturada hizmet bedeli olarak toplam taşıma bedelinin yer alması gerekmektedir.

- Üyelerinizin, anlaşmalı akaryakıt istasyonundan akaryakıt satın alması karşılığında Kooperatifinize kalan indirim bedellerine ilişkin olarak, Kooperatifiniz tarafından akaryakıt istasyonu adına fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Akaryakıt istasyonunun üyelerinize yapmış olduğu akaryakıt satışlarını ve üyelerinizin akaryakıt alışlarını 58 ve 68 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğlerde belirtildiği şekilde belgelendirmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için

gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026